

Фукс Н. А.,

*кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансового права
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»*

Уложенко В. М.,

*старший викладач кафедри правового регулювання економіки
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»*

ФІНАНСОВО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРИВАТНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ В УКРАЇНІ

Анотація. У статті обґрунтовано важливість дослідження правових засад фінансового забезпечення діяльності вищих навчальних закладів приватної форми власності. Надано характеристику правового регулювання фінансових відносин, які складаються у сфері освітньої діяльності за участі приватних вищих навчальних закладів, виходячи з наявних на сьогодні законодавчих приписів. Виявлено, що питання фінансування діяльності вищих навчальних закладів приватної форми власності майже не регламентуються чинними правовими нормами, на відміну від державних і комунальних вищих навчальних закладів. Сформульовано пропозиції щодо вдосконалення фінансово-правового регулювання діяльності вищих навчальних закладів приватної форми власності в Україні з урахуванням потреб вітчизняної практики та досвіду розвинених країн.

Ключові слова: вищий навчальний заклад, вищий навчальний заклад приватної форми власності, Закон України «Про вищу освіту», фінансово-правове регулювання, джерела фінансування.

Постановка проблеми. Освітні системи розвинених країн доводять здатність надавати якісні послуги вищими навчальними закладами (далі – ВНЗ) як державної, так і недержавної (у тому числі приватної) власності. На сьогодні можна сказати, що сформована в Україні за двадцять п'ять років система приватних ВНЗ, незважаючи на труднощі становлення, відсутність державної фінансової підтримки, виявилась життєздатною і достатньо конкурентоспроможною, займає помітну питому вагу на вітчизняному ринку освітніх послуг. Незважаючи на це, законодавче забезпечення діяльності приватних ВНЗ, зокрема в частині надання їм рівних можливостей на ринку освітніх послуг поряд із ВНЗ державної та комунальної форм власності, у тому числі у сфері фінансових відносин, є таким, що перешкоджає їх подальшому впевненому розвитку.

Питання функціонування ВНЗ різних форм власності, зокрема правового регулювання їхньої діяльності, розвитку вітчизняної системи вищої освіти загалом, досліджуються як ученими-економістами, так і юристами. Так, ця проблема розглядається в наукових працях Т.М. Боголіб, Т.І. Борецької, М.В. Дмитришин, С.А. Єрохіна, І.С. Каленюк, В.Г. Кременя, О.В. Кукліна, С.О. Михаця, І.М. Острівного, О.В. Рєвнівцевої, Л.С. Шевченко, А.М. Чорнобай та інших. Однак, попри достатньо широкий інтерес дослідників до питань діяльності ВНЗ, у тому числі приватних за формою власності, що насамперед пояснюється питомою вагою останніх на вітчизняному ринку освітніх послуг і їх роллю в системі вищої освіти розвинених країн, залишаються недостатньо вивченими правові аспекти фінансових відносин за участі приватних ВНЗ.

Метою статті є аналіз правового регулювання приватних ВНЗ в частині їх фінансової діяльності й обґрунтування пропозицій щодо його подальшого удосконалення, що, своєю чергою, надасть можливість ВНЗ приватної форми власності зайняти провідні позиції на вітчизняному ринку освітніх послуг нарівні з державними й комунальними ВНЗ.

Виклад основного матеріалу дослідження. Заснування ВНЗ приватної форми власності в Україні на початку 90-х рр. ХХ ст. стало закономірним явищем, зумовленим необхідністю реформування чинної системи вищої освіти відповідно до освітніх і наукових потреб подальшого розвитку суспільства, кризовим станом, у якому опинилися державні ВНЗ, зокрема, через відсутність належного фінансування їхньої діяльності, переходом до ринкової економіки, у якій має переважати приватний сектор господарювання, і формуванням ринкових відносин у сфері освітніх послуг. Поява приватної вищої освіти мала сприяти оптимізації вищої освіти за нових соціально-економічних умов і була передумовою серйозних трансформацій у національній системі вищої освіти, що пояснюється насамперед зародженням у цій сфері конкуренції між ВНЗ, різними за формою власності.

Приватні ВНЗ від початку свого функціонування прагнули заповнити вільні ніші ринку освітніх послуг, використовуючи наявні переваги порівняно з ВНЗ – бюджетними установами, а саме: здатність швидко реагувати на попит з боку роботодавців, оперативно впроваджувати в навчальний процес нові дисципліни, зокрема, з метою підготовки фахівців за дефіцитними на ринку праці спеціальностями, застосовувати диференційовану оплату праці, що сприяло залученню найбільш кваліфікованого професорсько-викладацького складу, оперативно апробувати інноваційні педагогічні технології тощо. Приватні ВНЗ досить швидко реагують на зміни на ринку освітніх послуг і появу нових конкурентів, адже такі ВНЗ передовсім забезпечують власні фінансові потоки через оплату за навчання та надання широкого спектру платних освітніх послуг.

У своєму розвитку система приватної вищої освіти в Україні вже пройшла етапи інтенсивного створення (у першій половині 90-х рр. ХХ ст.), суспільного й державного визнання (із середини 1990-х рр. до початку 2000-х рр.), насамперед це стосується Закону України «Про вищу освіту» № 2984-III (ст. ст. 1, 27), що було запізно, адже Закон було прийнято 17 січня 2002 р., оптимізації мережі наявних закладів (із середини 2000-х рр. й донині). Урешті-решт, приватні ВНЗ перетворилися на важливий елемент національної системи вищої освіти. І це незважаючи на відсутність преференцій з боку держави, необхідність розвиватися фактично з нуля, відсутність власної розвиненої матеріально-технічної бази, постійного складу науково-педагогічних працівників, що поставило приватну вищу

школу в неоднакові умови поряд із ВНЗ державної та комунальної форм власності.

На сьогодні в Україні функціонують ВНЗ державної, комунальної та приватної форм власності. Варто відмітити, що у вітчизняній системі вищої освіти досі спостерігається, з одного боку, надмірна кількість ВНЗ, у тому числі приватних, а з іншого – незадовільний рівень їх фінансування, що утруднює забезпечення високої якості навчального процесу. Аналіз кількісного складу ВНЗ в Україні за ознакою форми власності за 1995–2016 навчальні роки (див. таблицю 1) показує, що приватна форма власності на сучасному етапі розвитку вже є невід’ємною складовою національної системи вищої освіти.

Таблиця 1

Кількість вищих навчальних закладів в Україні за формою власності в 1995–2016 навчальних роках¹

Показники	Кількість ВНЗ I–II рівнів	у т.ч.		Кількість ВНЗ III–IV рівнів	у т.ч.	
		державної та комунальної форм	приватної форми власності		державної та комунальної	приватної форми власності
Навчальний рік						
1995–1996 н. р.						
усього	782	735	47	255	191	64
у %	100,00	93,99	6,01	100,00	74,90	25,10
2000–2001 н. р.						
усього	664	593	71	315	223	92
у %	100,00	89,31	10,69	100,00	70,79	29,21
2005–2006 н. р.						
усього	606	517	89	345	232	113
у %	100,00	85,31	14,69	100,00	67,25	32,75
2010–2011 н. р.						
усього	505	423	82	349	243	106
у %	100,00	83,76	16,24	100,00	69,63	30,37
2015–2016 н. р.						
усього	371	317	54	288	208	80
у %	100,00	85,44	14,56	100,00	72,22	27,78

¹ Складено та розраховано авторами за даними статистичних бюлетенів Державної служби статистики України «Основні показники діяльності вищих навчальних закладів України» на початок 2010–2011 і 2015–2016 навчальних років [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Порівнюючи наведені дані зі структурою вищої освіти за формами власності в зарубіжних країнах, маємо зазначити таке. Так, зокрема, у Японії приватна форма власності у сфері вищої освіти становить 72%, у США не перевищує 29%, а у Франції, Російській Федерації та Фінляндії – 12%. Що ж стосується державної форми власності у вищій освіті, то в таких країнах, як Німеччина, Канада, Словаччина, Греція, вона сягає майже 100%, що забезпечує вільний доступ до навчання всім верствам населення незалежно від рівня їхніх доходів [1, с. 84]. Потрібно відзначити, що в більшості країн Західної Європи кількість приватних університетів незначна порівняно з кількістю державних (так званих публічних) університетів. Проте, незважаючи на різне кількісне співвідношення між ВНЗ за формами власності, у розвинених країнах приватна вища освіта є престижною й елітарною. Водночас варто зазначити, що належність ВНЗ до приватної чи державної форми власності ще не є індикатором якості наданих ним освітніх послуг. Це підтверджує той факт, що серед найкращих у світі університе-

тів називають, з одного боку, Оксфордський і Кембриджський, які є державними, але при цьому користуються широкою автономією (Великобританія), а з іншого – приватні Гарвардський і Єльський університети, на противагу яким державні університети в США мають меншу автономію. Із наведених у таблиці 1 даних видно, що в Україні за кількісною ознакою систему приватних ВНЗ можна вважати сформованою.

Що стосується кількості студентів у ВНЗ різних форм власності, то, аналізуючи дані 2010–2016 навчальних років (див. таблицю 2), можна дійти висновку, що приватна вища освіта в Україні, попри своє порівняно недавнє становлення, охоплює достатню кількість студентів і за показником (8,43%) відповідає досвіду розвинених країн, у яких частка приватних ВНЗ в системі освіти третього циклу становить від 0 до 10% усіх студентів, зокрема Німеччини, Австрії, Данії, Ірландії, Чехії, Словаччини, Швеції, Австралії тощо [2, с. 88].

Таблиця 2

Кількість студентів у вищих навчальних закладах за формою власності у 2010–2016 навчальних роках

Показники	Кількість студентів ВНЗ I–II рівнів акредитації	у т.ч.		Кількість студентів ВНЗ III–IV рівнів акредитації	у т.ч.	
		державної та комунальної	приватної форми власності		державної та комунальної	приватної форми власності
Навчальний рік						
2010–2011 н. р.						
усього	361 453	317 551	43 902	212 9835	1863812	266 023
у %	100,00	87,85	12,15	100,00	87,51	12,49
2011–2012 н. р.						
усього	356 768	316 698	40 070	1 954 789	1726026	228 763
у %	100,00	88,77	11,23	100,00	88,30	11,70
2012–2013 н. р.						
усього	345 235	308 754	36 481	1 824 906	1637912	186 994
у %	100,00	89,43	10,57	100,00	89,75	10,25
2013–2014 н. р.						
усього	328 993	296 215	32 778	1 723 685	1565385	158 300
у %	100,00	90,04	9,96	100,00	90,82	9,18
2014–2015 н. р.						
усього	251 271	223 896	27 375	1 437 955	1310403	127 552
у %	100,00	89,11	10,89	100,00	91,13	8,87
2015–2016 н. р.						
усього	230 110	206 364	23 746	1 375 160	1259265	115 895
у %	100,00	89,68	10,32	100,00	91,57	8,43

¹ Складено та розраховано авторами за даними статистичних бюлетенів Державної служби статистики України «Основні показники діяльності вищих навчальних закладів України» на початок 2010–2011, 2011–2012, 2012–2013, 2013–2014, 2014–2015 і 2015–2016 навчальних років [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Згідно зі ст. 27 Закону України «Про вищу освіту» від 01 липня 2014 р. № 1556-VII, ВНЗ всіх форм власності мають рівні права в провадженні освітньої, наукової та інших видів діяльності незалежно від форми власності. Зокрема, чинний Закон від 06 вересня 2014 р. (ст. 29), на противагу першому Закону України «Про вищу освіту» від 17 січня 2002 р., надає право університету, академії або інституту незалежно від форми власності відповідно до законодавства набувати статусу національного. Надалі ж національному ВНЗ, у тому числі й приватної

форми власності, у разі забезпечення ним проривного розвитку держави в певних галузях знань за моделлю поєднання освіти, науки та інновацій, сприяння її інтеграції до світового освітньо-наукового простору, наявності визнаних наукових здобутків може надаватися статус дослідницького (ст. 30). У цьому контексті варто підкреслити, що Законом України «Про вищу освіту» від 17 січня 2002 р. можливість набуття статусу національного ВНЗ була передбачена лише для державних ВНЗ IV рівня акредитації (ст. 26). Надання ж чинним Законом України «Про вищу освіту» ВНЗ приватної форми власності права набуття статусу національного, а згодом і дослідницького за умови виконання передбачених законодавством вимог ставить питання про фінансово-правове забезпечення їхньої діяльності.

3-поміж різноманітних фінансових відносин, які виникають у процесі функціонування приватних ВНЗ і пов'язані з формуванням і використанням фінансових ресурсів, назвемо основні з них, а саме: відносини між ВНЗ приватної форми власності, з одного боку, і 1) їх засновниками з приводу забезпечення фінансування їхньої освітньої діяльності; 2) споживачами-покупцями освітніх послуг (студентами) або покупцями освітніх послуг (батьками, опікунами або представниками тих підприємств (установ, організацій), які сплачують за навчання студента); 3) сторонніми організаціями-постачальниками товарно-матеріальних цінностей (робіт, послуг); 4) органами державної влади чи місцевого самоврядування; 5) банками, іншими фізичними та юридичними особами, спонсорами, з іншого боку.

Як відомо, приватний ВНЗ ґрунтується на приватній власності, є підпорядкованим власнику (власникам) і діє згідно з виданою ліцензією на провадження освітньої діяльності на певних рівнях вищої освіти, проводить наукову, науково-технічну, інноваційну та (або) методичну діяльність, забезпечує організацію освітнього процесу і здобуття особами вищої освіти, післядипломної освіти з урахуванням їхніх покликань, інтересів і здібностей. Необхідною умовою ефективного функціонування ВНЗ будь-якої форми власності є порядок формування фінансових ресурсів, а джерела фінансування його діяльності залежать насамперед від форми власності ВНЗ. Так, фінансування діяльності приватних ВНЗ, згідно зі ст. 71 Закону України «Про вищу освіту», здійснюється їх засновниками та з інших джерел, не заборонених законодавством.

Відповідно до ст. 27 Закону України «Про вищу освіту», ВНЗ незалежно від форми власності працюють на засадах неприбутковості, а неприбутковими підприємствами (установами, організаціями), згідно з пп. 14.1.121 п. 14.1 ст. 14 Податкового кодексу України від 02 грудня 2010 р. № 2755-VI, є суб'єкти, які не є платниками податку на прибуток підприємств відповідно до п. 133.4 ст. 133 Кодексу. Ураховуючи зазначене, приватні ВНЗ, як і державні та комунальні, не є комерційними, а отриманий прибуток, якщо він є, спрямовують, відповідно до своїх статутів, виключно на свій розвиток. Загалом же, відповідно до ст. 63 Закону України «Про освіту», навчальні заклади самостійно розпоряджаються прибутками від господарської та іншої передбаченої їхніми статутами діяльності.

Варто відмітити, що в міжнародній практиці застосовуються близько 4 тисяч схем фінансування вищої освіти, які відрізняються за ступенем покриття державою вартості навчання у ВНЗ, рівнем самостійності ВНЗ у визначенні ціни навчання, включенням до системи державного фінансування приватних ВНЗ та за іншими чинниками [3]. Нині в розвинених країнах ВНЗ, незалежно від форми власності, діють і фінансуються в

межах єдиного освітнього простору країни, практично на однакових засадах претендують на державне замовлення щодо підготовки фахівців [4, с. 413]. Отже, у розвинених країнах різниця між державними та приватними ВНЗ стає все менш чіткою. Особливості фінансової діяльності приватних ВНЗ нівелюються, оскільки приватні університети можуть отримувати державну фінансову допомогу, у тому числі на здійснення наукових досліджень, а державні ВНЗ вводять плату за навчання й активно шукають додаткові кошти. Отже, практику повного фінансування державних ВНЗ лише з бюджету й діяльність приватних ВНЗ виключно за рахунок коштів студентів розвинені країни застосовують зрідка, набагато частіше приватні ВНЗ також фінансуються урядом, а державні – мають кошти від сплати за навчання та додаткових послуг [5].

Як уже зазначалося, класифікація ВНЗ за організаційно-правовою формою управління та формою власності дає змогу визначити джерела фінансування їхньої діяльності. На сьогодні, підкреслимо, більшість приватних ВНЗ в Україні не мають значних фінансових ресурсів, що, зокрема, позбавляє їх реальних шансів найближчим часом, виконавши низку передбачених законодавством вимог, набутти й утримати статус національного ВНЗ, а згодом і дослідницького університету. Функціонування приватних ВНЗ в сучасних умовах обмежується виключно внутрішніми можливостями: диверсифікацією надходження коштів за рахунок надання додаткових освітніх послуг та ефективним управлінням наявними фінансовими ресурсами.

Аналіз чинного законодавства вказує на те, що фінансові відносини за участю ВНЗ приватної форми власності майже не регламентуються правовими приписами, на відміну від державних ВНЗ, яким через історично зумовлену тривалість функціонування в національній освітній системі переважно й приділяється увага в законодавстві. Своєю чергою, норми, передбачені для ВНЗ державної форми навчання, за аналогією можна застосовувати до комунальних ВНЗ.

Тому як джерела фінансування приватної вищої освіти доводиться розглядати додаткові джерела фінансування (ст. 61 Закону України «Про освіту»), які в контексті цієї статті насамперед сприймаються як перелік додаткових джерел фінансування для державних ВНЗ. Це, відповідно, кошти, одержані за навчання, підготовку, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів відповідно до укладених договорів, плата за надання додаткових освітніх послуг, кошти, одержані за науково-дослідні роботи (послуги) й інші роботи, виконані навчальним закладом на замовлення підприємств, установ, організацій і громадян, доходи від реалізації продукції навчально-виробничих майстерень, підприємств, цехів і господарств, від надання в оренду приміщень, споруд, обладнання, дивіденди від цінних паперів, валютні надходження, добровільні грошові внески, матеріальні цінності, одержані від підприємств, установ, організацій, окремих громадян, та інші кошти (за винятком дотацій із місцевих бюджетів).

Також зі змісту ст. 70 Закону України «Про вищу освіту» можна встановити, що ВНЗ приватної форми власності можуть користуватися банківськими кредитами, засновувати сталий фонд (ендавмент) і розпоряджатися доходами від його використання відповідно до умов функціонування сталого фонду й отримувати майно, кошти і матеріальні цінності, у тому числі як благодійну допомогу. У свою чергу, сталий фонд (ендавмент) ВНЗ – це сума коштів або вартість іншого майна, призначена для інвестування або капіталізації на строк не менше ніж 36 мі-

сяців, пасивні доходи від якої використовуються ВНЗ з метою здійснення його статутної діяльності в порядку, визначеному благодійником або уповноваженою ним особою (ст. 1 Закону).

Усе вищезазначене вказує на те, що фінансова діяльність приватних ВНЗ в Україні на сьогодні не має належного нормативно-правового забезпечення.

Дослідження надає можливість сформулювати такі **висновки**:

1. Розділ IV «Фінансово-господарська діяльність, матеріально-технічна база навчальних закладів» Закону України «Про освіту» і Розділ XII «Фінансово-економічні відносини у сфері вищої освіти» Закону України «Про вищу освіту» визначають джерела фінансування, основні принципи здійснення фінансово-господарської діяльності й матеріальну базу державних ВНЗ і фактично не регулюють питання фінансового забезпечення приватних ВНЗ. Недосконалість освітнього законодавства в частині регулювання фінансування діяльності приватних ВНЗ перешкоджає подальшому їх розвитку.

2. В Україні, на відміну від розвинених країн, на законодавчому рівні не передбачено застосування змішаної форми фінансування діяльності ВНЗ приватної форми власності, хоча б тих, які в майбутньому набувають статусу національного ВНЗ, а то й дослідницького університету. Мова, зокрема, іде про ст. 62 Закону України «Про освіту» в ст. ст. 29, 30 Закону України «Про вищу освіту», у яких, відповідно, зазначається про бюджетне фінансування державних ВНЗ й окремі його умови в разі набуття останніми статусу національного ВНЗ, а надалі й дослідницького університету. Пояснити це насамперед можна обмеженістю, навіть дефіцитністю бюджетних фінансових ресурсів і неприйняттям приватної вищої освіти, як, до речі, і вищої освіти загалом, як об'єкта інвестування з боку державного (місцевого) бюджету. Ураховуючи зазначене, можемо констатувати, що практично недосяжним стає отримання приватними ВНЗ привілейованого статусу національних ВНЗ та дослідницьких університетів, які апіорі не можуть бути численними, що, своєю чергою, порушує принцип змагальності між ВНЗ різних форм власності.

3. Вітчизняні ВНЗ, у тому числі й приватної форми власності, змушені шукати нові додаткові джерела фінансових ресурсів, розробляти оптимальні моделі фінансування свого подальшого розвитку, виходячи з можливостей, наданих законодавством. Удосконалення фінансового забезпечення системи приватної вищої освіти необхідно здійснювати шляхом залучення коштів юридичних і фізичних осіб, запроваджуючи на рівні законодавства стимулювальні заходи й створюючи умови для залучення додаткових коштів до освітньої галузі. В Україні на сьогодні не існує жодної реальної програми заохочення бізнесу до фінансування вищої освіти, у тому числі приватної, яка б передбачала податкові пільги, державні гарантії інвестицій в освіту тощо.

4. На приватні ВНЗ в Україні не поширюється державне (регіональне) замовлення на підготовку фахівців. Водночас відсутність бюджетного фінансування надає ВНЗ приватної форми власності певну фінансову автономію. Незважаючи на останнє, відсутність доступу до державного замовлення можна розцінити як юридичну нерівноправність ВНЗ приватної форми власності. Світова ж практика (у тому числі постсоціалістичних країн) указує на встановлення рівного ставлення держави до ВНЗ різних форм власності, зокрема, через забезпечення їх доступу до джерел фінансування. Отже, досягнення справжньої рівності між державним, комунальним і приватним секторами в системі національної вищої освіти є можливим насамперед через удосконалення фінансово-правового регулювання їхньої діяльності.

Література:

1. Казарезов А.Я. Аналіз можливих напрямків розвитку вищих навчальних закладів України / А.Я. Казарезов, В.В. Драгомиров // Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія». Серія «Економіка». – 2010. – Т. 126. – Вип. 113. – С. 83–90.
2. Каленюк І.С. Сучасні тенденції трансформації освіти у глобальному середовищі / І.С. Каленюк, О.В. Куклін // Соціоекономіка : зб. наук. пр. – Донецьк : ІЕП НАНУ, 2009. – С. 86–99.
3. Шевченко Л.С. Фінансування вищої освіти: диверсифікація джерел / Л.С. Шевченко // Теорія і практика правознавства. – 2013. – Вип. 2. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/tipp_2013_2_44.
4. Пасінович І. Досвід реформування вищої освіти в зарубіжних країнах та його використання в Україні / І. Пасінович // Вісник Львівського університету. Серія «Економічна». – 2008. – Вип. 39. – С. 410–415.
5. Михаць С.О. Альтернативні джерела фінансування вищої освіти в умовах СЕЗ / С.О. Михаць [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://tourlib.net/statii_others/myhac.htm.

Фукс Н. А., Уложенко В. Н. Финансово-правовое регулирование деятельности частных высших учебных заведений в Украине

Аннотация. В статье обоснована важность исследования правовых основ финансового обеспечения деятельности высших учебных заведений частной формы собственности. Дана характеристика правового регулирования финансовых отношений, которые возникают в сфере образовательной деятельности при участии частных высших учебных заведений, учитывая имеющиеся на сегодняшний день законодательные предписания. Выявлено, что вопросы финансирования деятельности высших учебных заведений частной формы собственности почти не регламентируются действующими правовыми нормами, в отличие от государственных и коммунальных высших учебных заведений. Сформулированы предложения относительно усовершенствования финансово-правового регулирования деятельности высших учебных заведений частной формы собственности в Украине с учетом потребностей отечественной практики и опыта развитых стран.

Ключевые слова: высшее учебное заведение, высшее учебное заведение частной формы собственности, Закон Украины «О высшем образовании», финансово-правовое регулирование, источники финансирования.

Fuks N., Ulozhenko V. Financial-legislative regulation of private higher education institutions activity in Ukraine

Summary. The importance of investigation of legislation basis of financial provision of privately owned higher education institutions activity is justified in the article. Characteristic of law regulation of financial relationship formed in sphere of educational activity with participation of private higher education institution is given on basis of current legislation prescriptions. It is clarified that issues of privately owned higher education institutions activity financing is almost not regulated by current legislation standards, by contrast with state and municipal higher education institutions. Propositions related to improvement of financial-legislation regulations of privately owned higher education institutions in Ukraine are formulated with taking into account the needs of domestic practice and experience of developed countries.

Key words: higher education institutions, private higher education institutions, Law of Ukraine “On higher education”, financial-legislative regulation, sources of funding.